

Institutul de Științe ale Educației
Catedra *Educație Socială*

Aprob:
Director IȘE
_____ E. Coroi

Programa-cadru
de formare continuă la educația civică
pentru anul 2005

Șef catedră
_____

Chișinău 2005

Scopul

Programa de formare continuă a cadrelor didactice la disciplina educație civică își propune promovarea conceptului educației civice în școală; dezvoltarea la formabili a capacităților de interpretare adecvată a conceptelor esențiale pentru a forma un bun cetățean care se poate adapta la condițiile în schimbare ale vieții; motivarea profesorilor pentru implementarea strategiilor activ-participative, formative; abordarea diverselor strategii de evaluare utilizate la educația civică; familiarizarea profesorilor cu noile abordări conceptuale în domeniul educației civice; actualizarea/dezvoltarea cunoștințelor de psihopedagogie; formarea deprinderilor de utilizare adecvată a tehnologiilor informaționale moderne.

Obiective și finalități:

- Promovarea dimensiunilor competenței civice în procesele formative preconizate;
- adoptarea unei atitudini față de elevi și performanțele lor pentru a educa sentimente și interese de membri responsabili ai societății;
- Utilizarea în mod corespunzător a cunoștințelor de psihopedagogie pentru modelarea personalității elevului;
- identificarea reglementărilor legislative adecvate demersului educațional preconizat;
- demonstrarea capacității de a adapta aspectele teoretice și aplicative ale strategiilor didactice pentru o situație concretă;
- aprecierea valențelor pozitive și negative ale diferitelor strategii de evaluare implementate;
- identificarea modalităților de implicare a elevului în actul evaluării: autoevaluarea, interevaluarea;
- aplicarea algoritmului proiectării didactice la educația civică;
- posedarea cunoștințelor / capacităților necesare pentru inițierea unor activități în folosul comunității;
- colaborarea cu toți factorii interesați în realizarea obiectivelor educației civice.

Strategii didactice:

- a) metode: seminar socratic, linia valorii, joc de rol, învățarea prin activități în folosul societății, PRES, discuții dirijate, problematizarea, dezbateră, asalt de idei, Philips 6-6, analiza SWOT, studiu de caz, conversație euristică, Delphi, analiza comparativă, chestionarea, diagrama Venn, poster, scriere liberă, graficul T, algoritimizarea, grafic conceptual, prelegeri cu elemente interactive, masă rotundă, instruirea asistată la calculator, lucrul cu manualul școlar, portofoliu, asociații libere, comentariu istoric, proiect etc.
- b) mijloace didactice: manuale școlare, ghiduri metodice, crestomații, hartă, filme didactice; scheme, imagini, fișe, casete audio-video, tabele ș.a.

Activități de curs

<i>Nr.</i>	<i>Modulul</i>	<i>Numărul de ore</i>		
		<i>total</i>	<i>teoretice</i>	<i>practice</i>
1.	Modulul A Psihopedagogia învățămîntului formativ	178	70	108
2.	Modulul B (de specialitate) Valorificarea conținutului disciplinei educația civică	151	72	79
3.	Modulul C Strategii metodologice de predare / învățare / evaluare	164	58	106
Total:		4 93	200	293

Activități extracurs

<i>Nr.</i>	<i>Modulul</i>	<i>Numărul de ore</i>		
		<i>total</i>	<i>teoretice</i>	<i>practice</i>
1.	Evaluare formativă – lucrare de curs	150		
2.	Evaluare finală – teză de licență	75		
3.	Evaluare finală - examen	12		
4.				
5.				
6.				
Total:		237	-	
Total final:		730		

Modulul B (specialitate)

1. Teoria și practica cetățeniei				
• Contextul cultural și istoric al cetățeniei	6	4	2	
• Teoria cetățeniei. Cetățenia și societatea civilă	6	4	2	
• Cetățenia europeană ca statut juridic	6	4	2	
• Individualul uman și exercitarea calității de cetățean	8	2	6	
2. Cetățeanul în societatea democratică				
• Conceptele democrației	6	4	2	
• Valorile democrației	8	4	4	
• Caracteristici și funcții ale statului de drept	6	2	4	
• Regimuri politice totalitare și democratice	8	6	2	
• Internaționalizarea problemelor social-politice. Intervenția comunității internaționale pentru soluționarea problemelor social-politice	8	4	4	
3. Drepturi libertăți și responsabilități fundamentale				
• Drepturi, libertăți și responsabilități fundamentale în societate: funcționare în sistem	6	4	2	
• Instituții internaționale și regionale în domeniul drepturilor omului DIVU, UNESCO, Consiliul Europei	6	4	2	
• Instrumente și mecanisme internaționale și regionale de protecție a drepturilor omului (Convenția cu privire la Drepturile Copiilor, Convenția Europeană, Carta ONU)	6	4	2	
• Instituții și practici democratice în R. Moldova	8	4	4	
4. Educația privind mediul înconjurător				
• Mediul înconjurător și comportamentul uman – legi și responsabilități	6	4	2	
• Probleme ecologice locale, naturale, globale	6	2	4	
• Aportul cetățeanului la soluționarea problemelor ecologice	7	-	7	
• Instituții locale, naționale și internaționale din domeniul protecției mediului	6	4	2	
5. Individul și grupul uman				
• Autoanaliza și autoeducație	6	2	4	
• Comunicarea interpersonală și cooperarea în grup	8	4	4	
• Conflictelor. Modalități de soluționare	8	2	6	
• Deciziile. Modalități de adaptare a deciziilor în grup	8	2	6	
• Universul valoric al persoanelor	8	2	6	
Total	151	72	79	

Modulul C

Strategii metodologice de predare / învățare / evaluare

1. Formarea comunității. Evaluare inițială. Obiective și finalități ale cursurilor de recalificarea educația civică	4	-	4
2. Curriculum la educația civică, clasele a V-a. Scopul major al disciplinei. Aspecte conceptuale.	6	2	4
3. Curriculum la educația civică, clasele a VI-a. Scopul major al disciplinei. Aspecte conceptuale.	6	2	4
4. Curriculum la educația civică, clasele a VII-a. Scopul major al disciplinei. Aspecte conceptuale	6	2	4
5. Curriculum la educația civică, clasele a VIII-a. Scopul major al disciplinei. Aspecte conceptuale	6	2	4
6. Curriculum la educația civică, clasele a IX-a. Scopul major al disciplinei. Aspecte conceptuale	6	2	4
7. Suport didactic la educația civică - cl.V			
• Componentele de bază;	2		2
• Concordanța curriculum – manual;	4		4
• Corelația conținutului tematic al manualului cu problemele comunității;	4		4
• Ghidul profesorului – între model și posibilități de dezvoltare;	4		4
• Caietul elevului	4		4
8. Suport didactic la educația civică - cl.VI			
• Componentele de bază;	2		2
• Concordanța curriculum – manual;	4		4
• Corelația conținutului tematic al manualului cu problemele comunității;	4		4
• Ghidul profesorului – între model și posibilități de dezvoltare;	4		4
• Caietul elevului	4		4
•			
9. Suport didactic la educația civică - cl.VII			
• Componentele de bază;	2		2
• Concordanța curriculum – manual;	4		4
• Corelația conținutului tematic al manualului cu problemele comunității;	4		4
• Ghidul profesorului – între model și posibilități de dezvoltare;	4		4
• Caietul elevului	4		4
•			
10. Suport didactic la educația civică - cl.VIII			
• Componentele de bază;	2		2
• Concordanța curriculum – manual;	4		4
• Corelația conținutului tematic al manualului cu problemele comunității;	4		4
• Ghidul profesorului – între model și posibilități de dezvoltare;	4		4
• Caietul elevului	4		4
•			

11. Suport didactic la educația civică - cl.IX			
• Componentele de bază;	2		2
• Concordanța curriculum – manual;	4		4
• Corelația conținutului tematic al manualului cu problemele comunității;	4		4
• Ghidul profesorului – între model și posibilități de dezvoltare;	4		4
• Caietul elevului	4		4
12. Motivarea elevilor pentru educația civică:			
• Locul și rolul motivației în cadrul lecției educația civică;	4	2	2
• Strategii de formarea motivației pentru educația civică.			
13. Obiectivele lecției de educația civică.			
• Taxonomie a obiectivelor;	4	2	2
• Tehnici de operaționalizare a obiectivelor la educația civică.			
<i>Strategii interactive</i>			
14. Învățarea prin cooperare - specific al lecției de educație civică	2	-	2
15. Metode de dezvoltare a creativității	4	-	4
16. Metode de dezvoltare a gândirii critice	4	-	4
17. Metode de învățare prin simulare la educația civică	4	-	4
18. Metode generatoare de dezbateri: seminarul socratic	4	-	4
<i>Evaluare</i>			
19. Specificul evaluării la educația civică	4	2	2
1. Evaluarea și autoevaluarea din perspectiva unui profesor eficient:			
• Valențele pozitive și negative ale diferitelor tipuri de evaluare: inițială, formativă, sumativă;	8	2	6
• Strategii de evaluare;			
• Strategii de implicare a elevilor în procesul de autoevaluare, interevaluare optimă.			
•			-
20. Proiectarea și realizarea unui demers educațional la educația civică:			
• Structura lecției de educație civică;	6	-	6
• Proiectarea unui demers educațional la educația civică;			
21. Formarea de competențe transferabile la educația civică:			
• Curriculum și identificarea de competențe transferabile la educația civică.	2	-	2
22. Implicarea profesorului de educația civică în realizarea parteneriatului școală – comunitate:			
• Folosirea resurselor comunității (persoane fizice, instituții, APL, ONG);	2	-	2
Total:	60	10	50

Modulul D

Asistența tehnică a procesului educațional

1. Formarea / perfecționare deprinderilor de operare la calculator (procesarea de text. Internet)	6	2	4
2. Utilizarea mijloacelor audio – video la educația civică	6	-	6
Total:	12	2	10
Ore opționale (20ore)			
Variante:			
1. Competența managerială a profesorilor: • Funcțiile manageriale ale cadrului didactic • Consecințe ale unui management defectuos al clasei	4	2	2
• Folosirea resurselor comunității	6		6
1. Inteligențe multiple: tipuri de inteligențe; interdependența între activitatea proiectată și tipul de inteligență	4	2	2
• Societatea civilă: cadru de afirmare	6	-	6
Total:	20	4	16
Total general: B, C, D.	120	28	92
Total final:	144	38	106

Bibliografie selectivă

1. *Legea Învățământului Republica Moldova*, Chișinău, 2002
2. *Standard ocupațional. Profesor gimnaziu – liceu*. București, 2002
3. Curriculum de educație civică pentru clasele V-IX, Chișinău, 2001
4. *Educație pentru democrație și drepturile omului. Ghidul profesorului*, Chișinău, 1998
5. *ABC-ul drepturilor omului*, București, 1996
6. *Educația civică. Manuale cl V – IX.*, Chișinău, 2003
7. *Constituția Republicii Moldova*, Chișinău, 1994
8. *Drepturile omului și organisme internaționale*, Chișinău, 1996
9. *Formarea cetățenilor. Corelarea evaluării autentice cu procesul de învățământ în educația civică / referitoare la lege. B.Miller, L.Singleton, Consorțiul educațional pentru științe sociale*. Boulder, Colorado, 1997
10. Jinny S.Ditzler, *Cel mai bun an*. Editura Cartea veche, București, 2001
11. *Noi și Legea. Ghidul profesorului*, Chișinău, 2001
12. Levin Leah. *Drepturile omului, întrebări și răspunsuri*, UNESCO, 1998
13. Keen Ellie, Tîrca Anca., *Educație pentru cetățenie*, București, 1999
14. *Tinerii în acțiune sau cum să antrenăm elevii în activități de voluntariat în folosul comunității*. (colectivul de autori), Chișinău, 2003.

Anexă la programa de perfecționare la educația civică / Noi și Legea – liceu

<i>Conținutul tematic</i>	<i>Numărul de ore</i>		
	<i>total</i>	<i>teoretice</i>	<i>Practice</i>
Modulul B			
<i>Valorificarea conținutului disciplinei</i>			
1. Societatea democratică: valori și principii	2	2	-
2. Drepturile și libertățile omului <ul style="list-style-type: none"> • Documente fundamentale • Dreptate, egalitate, libertate – abordări filosofice • Drepturile fundamentale ale omului între dreptate și egalitate, libertate și responsabilitate 	4	2	2
3. Constituția – legea fundamentală a statului <ul style="list-style-type: none"> • Separarea puterii – principiu de bază al democrației 	2	2	-
4. Comunitatea locală și națională <ul style="list-style-type: none"> • Principii de funcționare • Particularități ale sistemului de guvernare • Autoritatea organelor de stat în regimul democratic: atribuții și funcționare 	4	2	2
5. Dreptul civil <ul style="list-style-type: none"> • Noțiuni generale • Aspecte legislative • Proprietatea și interese personale 	4	4	-
6. Dreptul familiei <ul style="list-style-type: none"> • Noțiuni generale • Aspecte legislative • Roluri sociale în familie 	4	2	2
7. Dreptul civil și dreptul fiscal <ul style="list-style-type: none"> • Noțiuni generale • Reglementări legislative • Contribuția cetățeanului la prosperitatea societății • Activitatea economică a cetățeanului și oportunitățile comunității locale, naționale 	4	2	2
8. Dreptul penal <ul style="list-style-type: none"> • Reglementări legale în plan național și internațional • Erori și abuzuri în practica judiciară • Norme morale și norme juridice 	2	2	-
9. Dreptul de procedură penală <ul style="list-style-type: none"> • Noțiuni generale și aspecte legislative • Fazele procesului penal • Comunitatea și autoritatea judecătorească 	2	2	-
10. Dreptul administrativ <ul style="list-style-type: none"> • Aspecte legislative 			
Total:	28	20	8

6. Modulul I – Teoria și practica cetățeniei				
• Contextul cultural și istoric al cetățeniei	6	4	2	
• Teoria cetățeniei. Cetățenia și societatea civilă	6	4	2	
• Cetățenia europeană ca statut juridic	6	4	2	
• Individualul uman și exercitarea calității de cetățean	8	2	6	
7. Cetățeanul în societatea democratică				
• Conceptele democrației	6	4	2	
• Valorile democrației	8	4	4	
• Caracteristici și funcții ale statului de drept	6	2	4	
• Regimuri politice totalitare și democratice	8	6	2	
• Internaționalizarea problemelor social-politice. Intervenția comunității internaționale pentru soluționarea problemelor social-politice	8	4	4	
8. Drepturi libertăți și responsabilități fundamentale				
• Drepturi, libertăți și responsabilități fundamentale în societate: funcționare în sistem	6	4	2	
• Instituții internaționale și regionale în domeniul drepturilor omului DIVU, UNESCO, Consiliul European	6	4	2	
• Instrumente și mecanisme internaționale și regionale de protecție a drepturilor omului (Convenția cu privire la Drepturile Copiilor, Convenția Europeană, Carta ONU)	6	4	2	
• Instituții și practici democratice în R. Moldova	8	4	4	
9. Educația privind mediul înconjurător				
• Mediul înconjurător și comportamentul uman – legi și responsabilități	6	4	2	
• Probleme ecologice locale, naturale, globale	6	2	4	
• Aportul cetățeanului la soluționarea problemelor ecologice	7	-	7	
• Instituții locale, naționale și internaționale din domeniul protecției mediului	6	4	2	
10. Individul și grupul uman				
• Autoanaliza și autoeducație	6	2	4	
• Comunicarea interpersonală și cooperarea în grup	8	4	4	
• Conflictele. Modalități de soluționare	8	2	6	
• Deciziile. Modalități de adaptare a deciziilor în grup	8	2	6	
• Universul valoric al persoanelor	8	2	6	